

VOL. XX. ÉVFOLYAM.

NEW YORK, N. Y.

1921. MARCHUS 24.

No. 12. Éskm.

ACZAGYI

Az egyedüli magyar bányászlap az Egyesült Államokban
75 East 10th Street

Published every Thursday by Martin Hincin, Editor—at 75 E. 10th St., New York, N. Y.

Registered as Second Class Matter at the Post Office at New York, N. Y. Under the Act of March 3, 1879.

Subscription Rates: United States and Canada one year \$2.00. Abroad \$2.50

The only Hungarian Miners' Journal in the United States
New York, N. Y.

A HIMLER COAL CO. JELENTÉSE

Himlerville, Ky. Brtestien, a Himler Coal Co. részvényesét, hogy építéseinél, bár lassan, de most már szépen alakulnak. A mi a legfontosabb, az utolsó hírlapját végre, elkészítik korábban is így most már emberi számítás szerint semmi előre nem látható akadály nem áll az útban. Részvényeink nagy része nem tudta, hogy a pilót utolsó látnak a fenekét nem érték el a többi pilótáknál használt vasalásokkal és mikor a víz alatt nagyvonalú voltunk, a régi ló-motorkocsokból egy egy sor vasalattal kellett levezetnünk, hogy a kábel elérjen.

Türelmetlenkedő részvényeink most megértették, hogy nem a mi hibánk és nem valami nagy veszedelmek miatt nem tudtuk az igéreteinket bevaltatni, hanem emiatt az előre nem sejtett akadály miatt.

Ma, március 15-én már az utolsó pilóták 100 láb körébe van és a hó végre az is teljesen elolvadt, aminek megkezdte a vaszerkezet felrakását.

A vaszerkezet felrakása husznapot vesz igénybe, úgy hogy május elejére a hídnak teljesen elkészül.

Most munkoráltság a shalit- és nagy átlalad, nagy fiamt felállhatóság, a mindennél kézen-lészeink, hogy a rendes üzemet megkezdjük május elején.

Mint a lapban régebben írtuk, a hó elején ábra hargyák a bányában a munkát, mert a szén nem tudtuk már tovább demóval, s most csak az építkezés a szerelés munkánk dolgozunk.

Az emberek legtöbb része így kezdte el, hogy napot tud egy bőven dolgozni és inkább kerülés-sal, hátsófélszel és más házi munkával töltik az időjüket.

Mint ahogy a vasut ember számitás szerint május elején jó be-hozzánk, s hátról építései csak akkor gondolkodnak, hátránk nem igen lesznek előbb, mint július elejé körül, úgy hogy keretünk így nem lehet csakunk szándék, akik ez év első felét szánatnak el-jeleni.

Tudom, hogy részvényesünk a folytonos késedelem miatt meg-kezdte féltékenységet, de tudták valasemennyi, hogy a vasuti hídi kidolgozt bennünket, a most már mindenképp nem lehet nyugodva, hogy újabb késedelem nem lesz.

Most egyben még egyszer meg-tekint mindenképp, akitől még a részvényeink pénz jár, hogy azt szívesen kiadják.

Mindenki jól megmondhatná, hogy a mi a válságunk pénzünk látna arra, hogy átlaladnak dol-gozzunk és minden szükséges el-munkálattal elvégezzünk: nem igen volt annyit pénzünk, hogy a válságunk dolgoztassunk, s így mindenképp nagy szándékunk a pénzünk mind a nagy szándékunk, amit senkinek nem szánunk.

Mint ahogy ezennél már histo-riai híradással lehetek, gyakorlat-ban fogok a lapban jelenteni kö-zös.

Himier Márton

Válasz Porzsolt Kálmán levelére

Porzsolt Kálmán az "Amerikai Magyar Népszava" számára írt leg-utóbbi levelében egészen és nyíltan azon tudatta velünk az az édes lét-tel, amit mi már úgyis tudtunk.

Megírta, hogy nagyobb magyar küldöttség készült felkeresni Ameri-ka magyarságát (és Harding elnököt), hogy a két háza magyarságot közt az érdeklődést szorossába fűzzék.

Tudjuk és természetesen tartjuk, hogy Magyarország nagyon érve-zen szívesen az amerikai magyarság erőforrására, tisztában voltunk vele, hogy kijárnék majd hazánkba hazai magyarság, de a magyarok jelenlegi terve mégis megleg mindannyiunk.

"Porzsolt Kálmán azt írja a levelében, hogy "egy-két országos nagy-sal, egy-két teljes, főtisztviselő, jogász, néhány asztrológ, akik először képe-s, egy-két művész, vagy művész, akik hangversenyzésbe is adna, pár költő és néhány hírlapírókat szereznek meg a küldöttséghez."

Írt még Porzsolt Kálmán a levelében egy-két érdekesebb dolgot, amelyek közt az első az a megfogalmazás, hogy csak az urak "elmennek a tem-plokomba, hogy a szászoknál hírdessék a magyarok közt a szeretetet."

De a levelének a csatájának találatoként a level kezdetén van, ahol megírja, hogy a "munkaprogram és az ezidőkkel valóban tisztában vagyunk, csak a személyek összerakodása és a költségek előteremtése tisztázatlan."

Porzsolt Kálmán levelére és ezekre a kalandos tervekre vonatkozó-lag első sorban tájékoztató megfogalmazás, hogy Magyarország nagyon érve-zen hílek vannak elferdője az Egyesült Államoktól és itt az ideje, hogy elvált a tévedésből kijavítsunk.

Az Egyesült Államok nem bocsátja, Magyarországának. Lepulást is nem parfogja és nem értjük, miért hiszik Budapestben, hogy Harding elnöknek nincs idője, mint az elcsúszott területet visszaszerezésére.

Nem mondanék, hogy ellensége ez az ország a mi szülőföldünk-nek, de az még a legmerészebb álmokozás nem állhatna, hogy barátja. Nem történik Magyarország.

Ami most nem a miénk, fontosabb eljött a küldöttség, hogy megírja, hogy Magyarország érdekében propagandát fejtsen ki, nagyon kétséges fogadtatásra talál a küldöttség.

Egyelőre ez a helyzet és bár lenne a hírlapunk a homokba dugni, hogy ezt meg ne lássuk.

Tudni kell, és GLAZ propagandát lehet ezt a céltelen és gyilkos költségek csökkenteni, de ahogy látni kell és érve megfeszített munkát.

Szoros szolgálatot tesznek Magyarországának azok az amerikai szerzők, akik az ország minden reményét az Egyesült Államok felé irányítják.

Sokak írásokból és beszédeiből kiderül, hogy semmit, de semmit nem tudunk Amerikáról, sem Amerikáról magyarul. (Lásd bár Leveg két-séptelenül kijavított, de végtelen nagy individuális és "szászoktól", aki a sírt és gókot "szászoktól" kiderül, hogy látszik legelőbb is amerikai költőnek akarta magát "szászoktól").

Egyelőre ez a helyzet és bár lenne a hírlapunk a homokba dugni, hogy ezt meg ne lássuk.

Bizonyos, hogy Apponyi is, Berezsegy is nagy örömmel látná magunk közt, és ezt házon mindannyiunk boldogok lennénk, ha ezek az urak felkeresnek bennünket.

Ugyancsak szívesen látunk mindkét mást, aki hazáról jön körünk, bár az utolsó hírlapunk ezen a téren szorosa támogatásokat hoztak a számunkra.

Meg kell azonban írunk egyenesen és őszintén, hogy ennek a nagy küldöttségnek az eszméjét nem tartjuk szorossába a jelenlegi válsá-gunk közt, és szívesen mondanánk le írók, művészek, újságírók, lelkesek és szépek támogatásáról egy időre.

Mit-e célja lehet, ennek a látogatásnak mi köztünk? Az amerikai magyarságot felkeltetik, költik a hazafias érzést táplálni? Az erények szívesen. Mi szeretik a szülőföldet, és az a gyünök, hogy jobban sokakat lehet, mint az otthon élő honfitársak.

Ezért tehát ne jöjjenek hozzánk.

Hogy Porzsolt Kálmán igen kedves, de igen nagy megjelölésre ref-lektáljunk, azért jönnék ide hozzánk, hogy "hírdessék a magyarok közt a szeretetet."

Ugyan kérem! Nem szívesen látunk ma Budapestben magyarok lenni, hogy ok akar-jak mindenképp hírdetni a szeretetet?

Nem lenne jobb, látszik urainak az a bizonyos szeretet otthon préli-kálni?

Válasz az az, ami szék, mi jobban is szeretethet egymást, mint ahogyan szeretjük. Kérlek, írt mindannyiunkat egy kicsit több a testvéri sze-retelel.

Ugyan kérem! Nem szívesen látunk ma Budapestben magyarok lenni, hogy ok akar-jak mindenképp hírdetni a szeretetet?

ridglen olyan gyűlölet-erőt, mint önmaguk közt a szűkebb (szajnos, most igazán olyan szűk) határon.

Ezért tehát nem kell idejünk.

És hát írunk még magyarul ösztönzettel arról a bizonyos tisztá-zatlan kérdésről is... no igen, írjunk és - utólképpel.

Ki látná ezt a bizottságot utólképpel? A politikusokat, a nemzetiségűket, a szászokat, az írkat, a hírlapírókat, a művészeket és a művészeket? Ugy-e ki?

Mondjuk, legyenek fel, hogy Magyarország. Az a szegény, kifosztott, kórt Magyarország.

Hát tájékoztató megjelölés, hogy ha Magyarország úgyisre po-kekkál a pénzt, akkor azaz egyezményről örökre, vagy nagyon-nagyon hosszú időre le kell mondania példán az amerikai magyarság segíté-fornáról, vagy erőforrásáról.

Mert abban a pillanatban, mikor Csokon Magyarországnak nincs más gondja, minthogy szászoktól, lelkesek, művészeket és művészeket, két utalozson az értéketlen magyarok között millióit (és ügyfél el-ostályban) az amerikai magyarság örökre lemondanak annak a lehet-ségéről, hogy azt az országot talpra állítsuk. Nem lehet egy olyan országot megmenteni, mert az a saját kárától kezdve veszendő.

A második lehetőség, - mondjuk, - hogy a magyar társadalom adja össze az utólképpel?

Írt amennyire mi amerikai a magyar társadalom, és nem fog meg-történni.

Mert az a társadalom, amely olyan szegényesre méden, olyan gyű-lostosra méden pusztult, hogy a szászai ruhagyárokat, amely olyan aljál méden méden Budapest bányában és földjeiben, amíg az esz-gyermekeket részben a káliföld talaján, részben ezen fordulnak fel, az a társadalom, amelynek annyi millió, százmillió és ezermillió tagja és annyi éhezni kezdés, hogy az a társadalom nem fog a fejlettségre képeskedni.

Mert hát az amerikai magyarság, mint amely a költségek adja. Az amerikai magyarság ezt az utólképpel nem adja meg. Ezért sincs az megadni. És nincs mód, amellyel azt a fajta összehozhatnák.

Amerikai magyarság egytől-egy halmozására kapjuk a leveleket robusztik és idegenkedni, amelyben éhezni kezd a kórtól meg-sépségtől.

Nincsen köztünk olyan ember, aki ne tájékozott egész csomó ma-gyarságról, rókat egy jó ámszer, úgy idegen (gyermekeket stb.) és a mai rossz gazdasági viszonyok mellett nem tud tovább pénzünk.

De ha lenne több pénzünk, ha maradt volna, akkor első sor-ban mégis magyarországi gyermekeknek adnánk emi, a ha akkor is maradt, akkor talán körhízára gondolkodni, talán a lassan lassú sze-lyeztetérek és ipari munkások segítségére gondolkodni, még meglett egy cent is arra adnánk, hogy ide hoznánk Magyarországi látogató csoportokat jöjjenek ki, hogy nekünk ok, a magyarországi urak és uralkodók, szeretteik (ugye uraim, milyen groteszk humor, milyen jó ére-zés ez) példátlanok.

Márval hát a lebecsüléstől méden annak a bizonyos tisztázatlan kérdésre a tisztázásra.

Felcsúsz mindenképp a saját költségek és amelyek lelkes, szász-ir, ir és művésze ur, vagy művésze ezt nem tudná megadni, az szász-kezdjük csak otthon maradni.

Ebben az esetben szívesen látunk a látogató vendégeket és tessék megvárni, hogy ha csatlakoznak, hazafias célokkal jöjjenek hozzánk. Ebben az utolsó esetben az országunk is nyitva lenne a számunkra.

Mikor a habóra előtt Károlyiék köztünk jártak, az tette nekünk le-hető és fel-mentés sikeressé az utat, hogy mindannyian a saját költ-ségükön jöjtek hozzánk.

Ugye önző, ried, faragatlan emberek lennénk, akik nem képesek meg-érteni, a legjobban akarunk sem képesek megérteni, hogy magunk pénzár-nal és a magyar fel (akármilyen idővel adnák a költségek) tiszte-rek (dolgozókat szánunk a tisztekre) egy ilyen látogató céljára.

Nem találunk otthon mostanában más helget az ilyen csoportoknak? Igén, megírjuk mindannyian, hogy minél szorossábra kell a kecsét fűzni a két háza magyarságot közt.

Igen, örülünk mindannyian, ha Apponyi Albert, vagy Berezsegy, és az egy-egy-két költő (ezek komoly emberek) kijárnának hozzánk.

Ezeknek a költségekkel egész bizonyosan és nagyon szívesen megfeszí-tünk, mert látogatásunkat előnyösnek és szükségesség tartjuk itt a leg-többen.

Egy pár ilyen komoly ur emberek a látogatók valószínűleg azaz az országunkra is jöjjenek, ami a jelen, az is, amit megvárunk, meg az is, - és úgy-e, a fontosabb fele a dolgnak - amit nem írunk meg.

És majd jöjnek a válasz az amerikai magyarság egy részének a Por-zsolt Kálmán levelére.

Térmetesen, hogy a sorok írta nem jöjött az egész amerikai ma-gyarság nevében írni, csak egy kisebb csoport véleményének adhat hangot.

Amerikai magyarság bányászai azonban egytől-egy látogatókhoz az országunkra.

A Porzsolt Kálmán levelének a második részére, amerikai magyarság budapesti látogatókhoz vonatkozólag, más alkalommal írjunk meg a né-gyelünk.

Himier Márton

SZTERÉNYI A POLI-TIKAI HELYZETRŐL

(Sztényi József báró válo-gások belső titkos tanácsosa, volt magyar kereskedelemügyi miniszter. Egyike azoknak, akik legelőbb ismerik a ma-gyar közgazdasági és politikai életet. A régi liberális kor-szak vezérmérei közé tartozik, de azért tagja a mai ma-gyar nemzetiellenes la. Előnk kritizálják kísérlet az események és az emberek. A magyar politikáról és a mun-kásköréről a következők szerint tudósított tette az amerikai Magyar Bányászlap budapesti tudósítói előtt):

—Tíz év az ez háztól sziben-lekben köztünk, bizonyos-ként figyelemmel kíséri az amerikai magyarság a porborsúit, szerencsétlen háza politikai, gazdasági és társadalmi válságai. Nem ágyadok, mint mi iskolá-sók és küzdők, akik bárány nézünk feléjük, pedig bizonyos ké-szünk részben lehetőségek töltik rendőre. Itthon, ha lassan is, ha nem minden szökéses székli, mégis a konszolidáció fele halad az ország. És bár erős a hitünk és reményünk, hogy Magyarország területünk megkezdésére nem állandó, mégis a válságos hely-zetre kell alaposan politikánkat és a meglévő keretek között kell boldogulást keresnünk. A helyzet tisztázatlan. Még távol áll a végleges kialakulástól, a nemzetiségű csak napi munkát végezhet. Alig múlt megvétel kormányválság nélkül, alig múlt a háza a pártviszonyok és párt-keretek módosítása nélkül. Ezen a helyzeten örövendünk kell, ha a nemzetiségű munkálkodása annyira biztosítva van, hogy el-vegyezik azt, aminek alapján a jövőt megjelölhetjük. A jog-rend helyreállítás után - és é-ben a tekintetben - kétségtelenül nagy haladás tapasztalható: - a pénzügyi és gazdasági károkra-kos megkezdésére kezdünk mi (Folytatás a 2-ik oldalon).

Gisswein Sándor üzenete

Felhívjuk olvasóink figyelmét Dr. Gisswein Sándor pápai prelat, magyar nemzetiségű képviselő é-rekes és minden sorában igaz magyar érzet vissza-tükröz öklén, mely la-punk 3-ik oldalán találhat.

Gisswein Sándor egyike ama kevés magyar főpap-nak, aki még most a jelen-legi káoszban is képes meg-mert mondani az igazt és aki főformán egygán-ban küzd az általános gyé-rlődés ellen, mely boldog-ságban szűkösnek állapít-ban rendit meg és teszi thokra.

Apró hírek

Gaál Sándor columbuszi pértitűldő és hajójegyzőgynök családában nagy ünnepség keretében ünnepelték meg Gaál szüleinek 3. Gaál Jánosnak és nejének aranylakodalmát. Az ünnepelő házaspár múlt év szeptember havában érkezett vissza Amerikából Bács-Kossuthfalváról. A házaspár mindegyike 68 esztendőst.

Az aranylakodalmon jelen voltak:

Legidebb fia, Gaál Sándor és kétégyes, Gaál Sándorné és két gyermek, Mariska és Sándorka, a második fia, Gaál János és kétégyes, Gaál Jánosné és két gyermek, Janika és Erzsike és harmadik fia, Gaál József és négy gyermek, Gaál Józsefné és gyermekek, Mariska és Ilonka és egy leány, Keczan Sándorné 3 kis leányával, Juczka, Margitka és Erzsikével. Ezenkívül jelen volt még Balázs Mihály, Balázs

János és neje, Balázs Jánosné és gyermekével, Janika, Maris és Sándorával. Id. Tóth József, Tóth József, Tóth Zsuzsi és Biró József és Hunyadi János az izletes ételek elkészítésén Gaál Sándorné és Gaál János valamint Gaál Józsefné voltak megsegítve az arany vőlegények mennyasszonyt elhalmoztak jó kíváncsiságokkal. Az ünnep nem jelenhetett meg: mindenki lement és 4 óráig tartott.

Arany völgyének és aranyasszonyának 6 élő gyermeke (3 fiú és 3 leány) és 13 unoka van.

Williamson, W. Va.-ból írja, hogy az Albert C. Felts nagydetektív meggyilkolásával való kapcsolatát a bíróság felmentette. Egyelőre még vizsgálát folytatnak, hogy a többi detektív ügyében maradjon-e mindannyian a felmentés. Albert C. Felts ügyében tisztázódott, hogy a többi Baldwin detektív megölésének ügyében folytatott nyomozás eredményeként a többi detektív tárgyalások lesznek. Az egész országban nagy port felvert halál.

BECSAPOTT MAGYAROK

Marsforkon, West Va. egy magyar Steve Holliczernek nevezték meg a magyar veszélyeztette a pléz m...
...yarságát: pár nappal ezelő...
...mindenfélre ürügyekkel John R...
...szoztól \$8,00, Kiss Mihályt...
...20,00, Dobos Józseftől pedig...

MEKNYI SZENET FO-
YASZTÁ A VILYÁNÁRA
FEJLESZTÉSE

Az Állami földtani intézet 1920-as katasztrófajelentése szerint az Amerikában 1920. év során kibányászott puhaszén 6,67 százaléka villamos áram fejlesztésére használták fel az egyes erőműveken, az év folyamán összesen 37,23 millió tonna puhaszént fordítottak villanyáram fejlesztési célokra, az egész 1920-iki termelés pedig 56,000,000 tonnát tett ki. A leghosszabb szén villanyfejlesztési ciklusok Pennsylvania államban

nyert el, a második helyen a New York állam. Ez a két állam Illinois, fogyasztották el a legkevesebb szénmennyiségnek több mint felét.
